

Droga św. Jakuba w Polsce. Kalendarium wydarzeń: sierpień 2015 r. – lipiec 2016 r.

W prezentowanym kalendarium zebrano wybrane najważniejsze wydarzenia związane z kultem św. Jakuba Starszego Apostoła w Polsce i rozwojem polskich odcinków *Camino de Santiago* w okresie od 1 sierpnia 2015 do 31 lipca 2016 roku¹.

Sierpień 2015 r.: w nowo otwartej Bibliotece Publicznej Gminy Michałowice (Pl. Józefa Piłsudskiego 2; 32-091 Michałowice) powstał osobny dział publikacji naukowych, przewodników i map związanych z kultem św. Jakuba Starszego Apostoła i Drogą św. Jakuba.

8–9 sierpnia 2015 r.: pielgrzymowanie po Beskidzkiej Drodze św. Jakuba na trasie: Myślenice – Kalwaria Zebrzydowska – Wadowice. Organizatorzy: Bractwo św. Jakuba w Szczyrku, Stowarzyszenie „Przyjaciele Drog św. Jakuba w Polsce” oraz Polskie Towarzystwo Tatrzańskie.

¹ Prezentowane kalendarium opracowano na podstawie informacji zamieszczonych m.in. w Tygodniku Katolickim „Niedziela”, Tygodniku Katolickim „Gość Niedzielny”, Tygodniku Rodzin Katolickich „Źródło”, na stronach internetowych Katolickiej Agencji Informacyjnej, parafii pw. św. Jakuba w Polsce, Bractwa św. Jakuba w Szczyrku, Bractwa św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych, Bractwa św. Jakuba przy Sanktuarium Bożego Grobu w Przeworsku, Bractwa Pielgrzymkowego św. Jakuba Starszego w Kętrzynie, Konfraterni Świętego Apostoła Jakuba Starszego przy Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, Stowarzyszenia „Przyjaciele Drog św. Jakuba w Polsce”, Biura Nyskiej Drogi św. Jakuba, Biura Prasowego Jasnej Góry, Fundacji Idź Dalej, Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego, Ośrodka Chopinowskiego w Szafarni, Zachodniomazurskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej, Fundacji „Zamek Dybów i Gród Nieszawa” z siedzibą w Toruniu, Golubsko-Dobrzyńskiej Organizacji Turystycznej, a także miast, gmin, powiatów przez który przebiega Droga św. Jakuba, jak również własnych obserwacji i badań terenowych.

21–23 sierpnia 2015 r.: Kaszubskie Camino w Łebie, którego centralnym wydarzeniem była Msza św. w języku kaszubskim w kościele pw. św. Jakuba w Łebie. W ramach wydarzenia zorganizowano m.in. Ogólnopolską Konferencję Naukową „Sacrum – profanum”. Organizatorzy: Parafia św. Jakuba Apostoła w Łebie, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie oraz Dzieło Kolpinga Diecezji Pelplińskiej. Patronat naukowy: Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

22–23 sierpnia 2015 r.: Weekendowe Przejście Drogą św. Jakuba *Via Regia* na trasie: Oława – Trestno – Wrocław-Pilczyce. Organizator: Wrocławski Klub Przyjaciół Camino.

29 sierpnia 2015 r.: w Litmanowej, na szczycie Eliaszkówki oraz w Piwnicznej odbyły się uroczystości połączenie i poświęcenie słowackiego odcinka Drogi św. Jakuba (Jakubská Cesta – *Spiska Droga św. Jakuba*) z polskim odcinkiem *Camino de Santiago* – Beskidzką Drogą św. Jakuba. Organizatorzy: Jakubská Cesta SK, Bractwo św. Jakuba w Szczyrku oraz Stowarzyszenie „Przyjaciele Dróg św. Jakuba w Polsce”.

29 sierpnia 2015 r.: II Jarmark Jakubowy w Sławkowie. Organizator: Miejski Ośrodek Kultury w Sławkowie.

29 sierpnia 2015 r.: Pielgrzymka Nyską Drogą św. Jakuba na trasie Skoroszyce – Nysa (30 km). Organizator: Biuro Nyskiej Drogi św. Jakuba.

30 sierpnia 2015 r.: ostatni (siódmy) etap „IV Niedzielnego Pielgrzymowania Drogą św. Jakuba z Jasnej Góry do Krakowa”. Grupa 25 pątników pielgrzymowała z sanktuarium św. Jakuba w Więclawicach Starych do sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie. IV Niedzielne Pielgrzymowanie Drogą św. Jakuba rozpoczęło się 15 marca 2015 r. w Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej na Jasnej Górze, skąd pątnicy pielgrzymowali do kościoła pw. św. Idziego w Zrębicach. Kolejne etapy pielgrzymki zorganizowano: 26 kwietnia 2015 r. (Zrębice – Leśniów – Mirów), 17 maja 2015 r. (Mirów – Skarżyce – Podzamcze), 20 czerwca 2015 r. (Podzamcze – Pilica – Stara Wieś), 21 czerwca 2015 r. (Stara Wieś – Miechów – Jaksice – Przesławice) oraz 25 lipca 2015 r. (Przesławice – Więclawice Stare). Podczas każdego z etapów pątnicy modlili się o dobre przygotowanie i owocne przeżycie Świątowych Dni Młodzieży organizowanych w Krakowie w 2016 r. W sumie, we wszystkich VII etapach pielgrzymki wzięło udział 233 caminowiczów.

Trasa pielgrzymki prowadziła szlakiem projektowanych dróg: Jurajskiej i Miechowskiej Drogi św. Jakuba – prowadzących z Jasnej Góry przez Olsztyn, Zrębice, Leśniów, Mirów, Górę Zborów, Podzamcze, Wolbrom, Miechów, Jaksice, Więclawice Stare do sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie – w sumie ponad 170 km. Patronat honorowy nad piel-

grzymką objęli: Ks. Kardynał Stanisław Dziwisz – metropolita krakowski, Ks. Arcybiskup Wacław Depo – ordynariusz archidiecezji częstochowskiej, Ks. Biskup Jan Piotrowski – ordynariusz diecezji kieleckiej oraz Ks. Biskup Damian Muskus OFM – Koordynator Generalny Komitetu Organizacyjnego Świątowych Dni Młodzieży »Kraków 2016 r. Organizator: Bractwo św. Jakuba w Więclawicach Starych.

4–6 września 2015 r.: VIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt: „Droga św. Jakuba w Polsce – historia, teraźniejszość i przyszłość. W 10. rocznicę otwarcia pierwszego polskiego odcinka Camino de Santiago” odbyła się w Bibliotece Publicznej Gminy Michałowice w Michałowicach, w Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie oraz w Sanktuarium Diecezjalnym św. Jakuba w Więclawicach Starych. Celem konferencji była prezentacja wyników badań związanych z kultem św. Jakuba Apostoła Starszego oraz pielgrzymowaniem *Camino de Santiago* – Droga św. Jakuba. Jednym z głównych celów naukowych konferencji było podsumowanie badań na temat genezy i funkcjonowania Drogi św. Jakuba w Polsce w 10. rocznicę otwarcia pierwszego odcinka Szlaku Jakubowego – *Dolnośląskiej Drogi św. Jakuba*, łączącej Jakubów ze Zgorzelcem (otwartej 24 lipca 2005 r.). Podobnie, jak w przypadku wcześniejszych konferencji, spotkanie było także okazją do prezentacji rezultatów badań naukowych, wymiany doświadczeń oraz dyskusji na temat dalszego oznakowania odcinków *Camino de Santiago* w Polsce. W konferencji udział wzięło ponad 80 osób – w tym goście zagraniczni z Francji, Hiszpanii, Niemiec, Słowacji i Ukrainy. Pracownicy naukowci biorący udział w konferencji reprezentowali krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe. W konferencji wzięli udział także przedstawiciele Bractw i parafii św. Jakuba w Polsce oraz członkowie organizacji i stowarzyszeń zajmujących się m.in. promocją ruchu pielgrzymkowego do Santiago de Compostela.

Konferencja składała się z czterech sesji referatowych. Pierwsza sesja referatowa odbyła się w Bibliotece Publicznej Gminy Michałowice w Michałowicach i poświęcona została prezentacji wybranych odcinków Drogi św. Jakuba w Polsce. Pozostałe trzy sesje referatowe odbyły się drugiego dnia konferencji, w auli Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, a w ich trakcie zaprezentowano wyniki badań archeologicznych, historycznych, geograficznych i socjologicznych związanych z kultem św. Jakuba i Drogi św. Jakuba w Europie.

Uroczystym wydarzeniem drugiego dnia konferencji było wręczenie *Księgi Pamiątkowej* Prof. dr. hab. Antoniemu Jackowskiemu z okazji Jubileuszu 80-lecia Urodzin. Z tej okazji gratulacje Jubilatowi złożyli: ks. biskup Krzysztof Zadarko, ks. biskup Grzegorz Ryś, ks. prof. dr hab.

Maciej Ostrowski – w imieniu Rektora Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, prof. dr hab. Roman Malarz – Dyrektor Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie oraz członkowie Bractwa św. Jakuba w Więclawicach Starych. Księga Pamiątkowa Profesora Antoniego Jackowskiego zatytułowana „Droga św. Jakuba w Polsce – historia, teraźniejszość i przyszłość. W 10. rocznicę otwarcia pierwszego polskiego odcinka Camino de Santiago” pod redakcją ks. dr. hab. Piotra Roszaka oraz dr. Franciszka Mroza zawiera referaty wygłoszone w trakcie konferencji oraz publikacje przygotowane przez przyjaciół i uczniów Pana Profesora i pracowników naukowych – w sumie 40 oryginalnych artykułów naukowych.

W trzecim dniu konferencji w sanktuarium Diecezjalnym św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych odbyło się Międzynarodowe Spotkanie Pielgrzymów na Małopolskiej Drodze św. Jakuba, którego główną częścią było przejście 11-kilometrowym odcinkiem Jakubowego Szlaku z Polanowic do sanktuarium św. Jakuba w Więclawicach Starych. Uroczystej Mszy św. odprawionej w więclawickim sanktuarium przewodniczył ks. biskup Grzegorz Ryś. Konferencja zakończyła się uroczystym obiadem w sali konferencyjnej sanktuarium św. Jakuba.

Patronat honorowy nad konferencją objęli: ks. kardynał Stanisław Dziwisz – metropolita krakowski, ks. arcybiskup Julián Barrio Barrio – metropolita Santiago de Compostela, ks. biskup Krzysztof Zadarko – Przewodniczący Rady ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek Konferencji Episkopatu Polski, Agustín Núñez Martínez – Ambasador Królestwa Hiszpanii w Polsce, prof. dr hab. Michał Śliwa – Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak – Rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, prof. dr hab. Jacek Majchrowski – Prezydent Miasta Krakowa, Marek Sowa – Marszałek Województwa Małopolskiego, Bogusław Kośmider – Przewodniczący Rady Miasta Krakowa, mgr inż. Antoni Rumian – Wójt Gminy Michałowice, mgr inż. Marcin Gaweł – wójt Gminy Pałecznicza oraz Jarosław Supera – Prezydent Polsko-Hiszpańskiej Fundacji Współpracy i Rozwoju.

Organizatorzy: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Urząd Gminy w Michałowicach, Urząd Gminy w Pałeczniczy oraz Bractwo św. Jakuba Apostoła w Więclawicach Starych.

12–13 września 2015 r.: Piesza Pielgrzymka na Drodze św. Jakuba *Via Regia* z Wrocławia przez Środę Śląską do Legnicy. Organizator: Stowarzyszenie „Przyjaciele Dróg św. Jakuba w Polsce”.

19 września 2015 r.: III Małopolski Bieg Droga św. Jakuba w parafii św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych. Uczestniczyło 138 zawodników biegu głównego i 80 zawodników biegu sztafetowego. Organizator: Bractwo św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych.

30 września – 3 października 2015 r.: „I Rekolekcje w Drodze” – 6 osób pielgrzymowało Droga św. Jakuba *Via Regia*, z Bochni przez Staniątki, Wieliczkę do Krakowa (65 km). Organizatorzy: Fundacja Idź Dalej oraz Siostry Matki Bożej z Syjonu.

10–11 października 2015 r.: uroczystości połączenia Lwowskiej Drogi św. Jakuba *Via Regia* z podkarpackim odcinkiem Drogi św. Jakuba *Via Regia* oraz zakończenie „IV Niedzielnego Pielgrzymowania Podkarpacką Droga św. Jakuba *Via Regia*”. Caminowicze z Polski i Ukrainy przeszli 46-kilometrowy odcinek Drogi św. Jakuba *Via Regia* na Pograniczu Polsko-Ukraińskim, z Mościsk przez Szeginie, Medykę do Przemyśla. Organizatorzy: Bractwo św. Jakuba przy Sanktuarium Grobu Bożego w Przeworsku, Bractwo św. Jakuba we Lwowie oraz Lwowski Uniwersytet Narodowy im. I. Franki we Lwowie. Lwowska Droga św. Jakuba *Via Regia* z Lwowa do Szegini (105 km) została oznakowana przez pracowników i studentów Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. I. Franki we Lwowie pod kierunkiem doc. O. Bordun oraz T. Zawadowskiego.

10–11 października 2015 r.: weekend na *Via Regia* – przejście Droga św. Jakuba *Via Regia* z Złotori przez Lwówkę do Lubania. Organizatorzy: Lubański Klub Przyjaciół Camino oraz Stowarzyszenie „Przyjaciele Dróg św. Jakuba w Polsce”.

17–18 października 2015 r.: inauguracja Pielgrzymki Droga Miłosierdzia z Warszawy do sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Krakowie, szlakiem Świętokrzyskiej i Małopolskiej Drodze św. Jakuba. Podczas dwudniowego etapu pielgrzymi przeszli 44 km odcinek Świętokrzyskiej Drogi św. Jakuba z Warszawy do Góry Kalwarii.

Kolejne etapy pielgrzymki zorganizowano: 14–15 listopada 2015 r. (Góra Kalwaria – Warka – Świerże Górne), 30–31 stycznia 2016 r. (Świerże Górne – Jedlnia Letnisko – Skaryszew), 27–28 lutego 2016 r. (Skaryszew – Mirzec – Bodzentyn), 19–20 marca 2016 r. (Bodzentyn – Święty Krzyż – Katuszów), 16–17 kwietnia 2016 r. (Katuszów – Szczaworyż – Wiślica – Probołowice), 28–29 maja 2016 r. (Probołowice – Skalmierz – Pałecznicza – Niegardów) oraz 25–26 czerwca 2016 r. (Niegardów – Więclawice Stare – sanktuarium Miłosierdzia Bożego i sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie).

Patronat honorowy nad pielgrzymką i pasterskie błogosławieństwo udzieliłi pielgrzymom: ks. kardynał Stanisław Dziwisz – metropolita

krakowski, ks. arcybiskup Wojciech Polak – Prymas Polski, ks. biskup Krzysztof Nitkiewicz – ordynariusz diecezji sandomierskiej, ks. biskup Jan Piotrowski – ordynariusz diecezji kieleckiej, Ks. Biskup Polowy gen. bryg. Józef Guzdek oraz ks. biskup Damian Muskus OFM – Koordynator Generalny Komitetu Organizacyjnego ŚDM „Kraków 2016”.

Organizator: Konfraternia Świętego Apostoła Jakuba Starszego przy Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski.

24–25 października 2015 r.: inauguracja Pielgrzymowania Beskidzką Droga św. Jakuba „Ze Świętym Jakubem na spotkanie młodych w Krakowie” w intencji Światowych Dni Młodzieży »Kraków 2016«. Kilkunastu pielgrzymów przeszło 56-kilometrowy odcinek Beskidzkiej Drogi św. Jakuba z kościoła pw. św. Jakuba w Simoradzu przez Błatnią, Przełęcz Karkoszczonkę, Szczyrk, Kalną, Petrzykowice, Żywiec do Rychwałdu. Kolejny etap pielgrzymki w 2015 r. zorganizowano w dniach 14–15 listopada 2015 r. na odcinku: Rychwałd – Ślemień – Leskowiec, Groń Jana Pawła II – kościół pw. św. Jakuba w Rzykach. Organizatorzy: Bractwo św. Jakuba w Szczyрку i Diecezjalne Centrum Światowych Dni Młodzieży Diecezji Bielsko-Żywieckiej.

7–11 listopada 2015 r.: pielgrzymka Piesza na trasie: Lubań Śląski – Henryków Lubański – Zgorzelec – Melaune – Bautzen (Budziszyn). Organizatorzy: Klub Przyjaciół Camino w Lubaniu, Klub Przyjaciół Camino we Wrocławiu oraz Stowarzyszenie „Przyjaciele Dróg św. Jakuba w Polsce”.

11 listopada 2015 r.: Pielgrzymka w intencji Ojczyzny Droga św. Jakuba *Via Regia* na trasie: Piekary Śląskie – Radzionków – Piekary Śląskie. Organizator: Górnośląski Klub Przyjaciół Camino.

15 listopada 2015 r.: Niedziela na Drodze św. Jakuba – przejście Droga św. Jakuba na trasie: kościół pw. św. Jadwigi w Chrościcach – kościół pw. NMP Królowej Aniołów w Popielowie. Organizator: Gminny Ośrodek Kultury w Dobrzeniu Wielkim.

18 listopada 2015 r.: inauguracja działalności Bractwa św. Jakuba z siedzibą przy parafii św. Jakuba w Toruniu. Zawiązanie Bractwa nastąpiło w trakcie spotkania miłośników Camino de Santiago, które odbyło się na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pierwszym prezesem Bractwa został Piotr Wróblewski, wiceprezesem ks. kan. Wojciech Kiedrowicz – proboszcz parafii św. Jakuba w Toruniu, sekretarzem Jerzy Kalinowski, a skarbnikiem dr Agnieszka Brzezińska – Dyrektor Ośrodka Chopinowskiego w Szafarni.

5 grudnia 2015 r.: Mikołajkowe przejście Lubuską Droga św. Jakuba na odcinku Radachów – Osno Lubuskie – Lubiechnia Mała. Organizator: Oddział PTTK Ziemia Gorzowska w Gorzowie.

8 grudnia 2015 r.: uroczysta inauguracja Nadzwyczajnego Roku Miłosierdzia. Po uroczystej Mszy św. na Placu św. Piotra w Watykanie, papież Franciszek otworzył Święte Drzwi w Bazylice św. Piotra. Zgodnie z postanowieniem papieża Franciszka, na całym świecie we wszystkich diecezjach Kościoła katolickiego otwarto około 10 tys. Drzwi Świętych² – Bram Miłosierdzia, w których wierni przez trwający Rok Miłosierdzia będą mogli uzyskać odpust zupełny. Odpust ten mogą ofiarować dla siebie lub za zmarłych. Według Przewodniczącego Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji, ks. abp Rino Fisichella Nadzwyczajny Rok Miłosierdzia jest najbardziej zdecentralizowanym w historii Kościoła³.

Bramy Miłosierdzia zostały otwarte we wszystkich katedrach katolickich oraz w setkach sanktuariów i kościołach pw. Miłosierdzia Bożego na całym świecie. W Polsce ponad 650 świątyń lub kaplic zostało przez miejscowych ordynariuszy ogłoszonych Kościołami Jubileuszowymi Roku Miłosierdzia, a w nich otwarto Bramy Miłosierdzia. W grupie tej są wszystkie katedry Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego (Kościoła rzymskokatolickiego) oraz Kościoła katolickiego obrządku bizantyjsko-ukraińskiego (Kościół greckokatolickiego), a także ponad 300 sanktuariów, 78 kościołów pod wezwaniem Miłosierdzia Bożego, 23 kościoły pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa, 5 kościołów pw. św. Faustyny Kowalskiej, 7 kaplic w szpitalach, 3 kaplice w więzieniach, 2 kaplice klasztorne, 1 kaplica w hospicjum i 1 kaplica Straży Granicznej. Wśród sanktuariów są najważniejsze ośrodki pielgrzymkowe położone przy Drodze św. Jakuba – m.in. Jasna Góra, Kalwaria Zebrzydowska, Kraków-Łagiewniki, Gniezno, Piekary Śląskie, Wadowice, Niepokalanów, Warszawa, Święty Krzyż, Gietrzwałd, Góra Św. Anny, Krzeszów, Przemysł, Jarosław, Przeworsk, Łańcut, Tuchów, Wambierzyce i Święta Lipka. Bramy Miłosierdzia otwarto w 11 kościołach pw. św. Jakuba Starszego Apostoła: w Tolkmicku (diec. elbąska), w Bakalarzewie (diec. ełcka), w Wągrowcu (archidiec. gnieźnieńska), w Więclawicach Starych (Sanktuarium Diecezjalne św. Jakuba Apostoła; archidiec. krakowska; aneks do dekretu o ustanowieniu Kościoła Jubileuszowego z dnia 29 marca 2016 r.), w Skierniewicach (diec. łowicka), w Nysie (Bazylika pw. św. Jakuba i św. Agnieszki; diec. opolska), w Lęborku (sanktuarium św. Jakuba; diec. pelplińska), w Przasnyszu (kościół pw. św. Jakuba i św. Anny parafii pw. św. Stanisława Kostki; diec. płocka), w Szczecinie (Bazylika Archi-

² Por. www.radiovaticana.va/proxy/pol_RG/2015/Dicembre/15_12_14.html#Art_1194319 [pозыскано 15.02.2016 r.].

³ Tamże.

katedralna; archidiec. szczecińsko-kamieńska), w Olsztynie (Bazylika współkatedralna; archidiec. warmińska) oraz w Jadowie (sanktuarium Świętego Krzyża; diec. warszawsko-praska).

14 grudnia 2015 r.: Założycielskie Zgromadzenie Ogólne Konfraterni Świętego Apostoła Jakuba Starszego przy Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski. Celem Konfraterni, która jest prywatnym stowarzyszeniem wiernych jest:

- „rozszerzanie kultu św. Apostoła Jakuba Starszego,
- wytyczanie, z uwzględnieniem informacji historycznych dróg pielgrzymkowych do św. Jakuba w Composteli oraz sprawowanie nad nimi opieki na terenie kraju,
- wspieranie i promocję europejskich tradycji związanych z szerzeniem idei ruchu pątniczego pw. św. Jakuba,
- wspomaganie i pobudzanie inicjatyw na rzecz ochrony zabytków, krajobrazu kulturowego i przyrodniczego na trasach pielgrzymkowych pw. św. Jakuba w kraju,
- pomoc i współpracę w odtwarzaniu wspólnego dziedzictwa kulturowego chrześcijańskiej Europy”⁴.

W trakcie zebrania członkowie Konfraterni podjęli wymagane prawem o stowarzyszeniach uchwały i wybrali pierwsze władze: Seniorem Konfraterni i Prezesem Stowarzyszenia został: Jerzy Grzegorz Kazimierzczak, Wiceseniorem: Jerzy Pawlikowski. Pozostałymi członkami Kapituły – Zarządu Stowarzyszenia, zostali: Beata Skwierczyńska-Mizerska, Wiesław Czajka, Robert Mikulski oraz Łukasz Stefaniak.

W dniu 15 grudnia 2015 roku ks. biskup gen. bryg. Józef Guzek wydał dekret, na mocy którego nadał Konfraterni kościelną osobowość prawną oraz zatwierdził jego statut⁵.

30 grudnia 2015 r.: obchody święta przeniesienia relikwii św. Jakuba Apostoła (*Translatio Sancti Iacobi*) w Sanktuarium Diecezjalnym św. Jakuba w Więclawicach Starych. Organizatorzy: Parafia i Bractwo św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych.

6 stycznia 2016 r.: II Noworoczna Pielgrzymka Małopolską Drogą św. Jakuba do Sanktuarium Diecezjalnego św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych. Organizatorzy: Bractwo i parafia św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych.

13 stycznia 2016 r.: „Kolędowanie z Camino” w parafii św. Barbary w Bytomiu. Organizator: Parafia św. Barbary w Bytomiu.

⁴ www.ordynariat.pl/pl/672_20526.html [pozyskano 21.VII.2016 r.]

⁵ Tamże.

30-31 stycznia 2016 r.: VI Pielgrzymka Narciarska Beskidzką Droga św. Jakuba. Trasa: Jaworze Nałęże – Łazek – Czupel – Błatnia (nocleg) – Stołów – Karkoszczonka – sanktuarium Matki Bożej na Górcie – sanktuarium św. Jakuba w Szczyrku. W pielgrzymce uczestniczyło 25 osób. Organizator: Bractwo św. Jakuba w Szczyrku.

12/13 lutego 2016 r.: II Nocna Droga Krzyżowa szlakiem Małopolskiej Drogi św. Jakuba z kościoła pw. św. Małgorzaty w Raciborowicach do sanktuarium św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych w intencji Świątowych Dni Młodzieży »Kraków 2016«. W nabożeństwie uczestniczyło ponad 100 pielgrzymów z różnych regionów Małopolski. Modlitewne spotkanie rozpoczęło się w kościele pw. św. Małgorzaty w Raciborowicach, od Eucharystii sprawowanej pod przewodnictwem ks. biskupa Damiana Muskusa OFM – Koordynatora Generalnego Komitetu Organizacyjnego ŚDM 2016. W homilii Ks. Biskup podkreślił, że Droga Krzyżowa stanowi wyjątkową szkołę pokory i stanowi okazję do podjęcia wysiłku zmierzającego do kruszenia swojego serca. „Krzyż jest najmocniejszym dowodem przy pomocy, którego Bóg pragnie nas przekonać, jak bardzo nas miłuje. Idąc Droga Krzyża, słuchajmy Bożego głosu, słuchajmy Jego słów, które będą rodzić się w naszych umysłach i w naszych sercach: »bardzo miłuje każdego z Was, bardzo miłuje każdą z Was«. Obyśmy tej Miłości doświadczyli dziś idąc Droga Krzyża i zawsze ilekroć rozważać będziemy Mękę Pana naszego Jezusa Chrystusa. Biskup Damian podziękował również pielgrzymom za świadectwo wiary i wspólną modlitwę w intencji Świątowych Dni Młodzieży „by przyniosły, jak najwspanialsze owoce w życiu tych ludzi, którzy do nas przybędą ze wszystkich kontynentów. Bo choć przygotowań tych w wymiarze zewnętrznym do Świątowych Dni Młodzieży jest bardzo dużo i czasem nas przytłaczają, jednak mamy świadomość, że bez duchowej mocy, bez zaplecza modlitewnego, te przygotowania mogą okazać się jałowe, bo nie będzie owoców. Może być piękny efekt zewnętrzny, natomiast nie będzie owoców ducha. Dlatego proszę więc, abyście się modlili przede wszystkim o te duchowe owoce młodych i tych, którzy przybędą za granicę, ale także młodych Polaków” – prosił Ks. Biskup. Z Raciborowic pątnicy pokonali 15-kilometrowy odcinek Małopolskiej Drogi św. Jakuba do kościoła pw. NMP Matki Bożej Królowej Polski w Michałowicach, a następnie do Sanktuarium Diecezjalnego św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych. W sanktuarium więclawickim pielgrzymi uczestniczyli we Mszy św., której przewodniczył kustosz sanktuarium, ks. kan. Ryszard Honkisz. Organizatorzy: Bractwo i parafia św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych, parafia pw. św. Małgorzaty w Raciborowicach i parafia pw. NMP Królowej Polski w Michało-

wicach, Urząd Gminy w Michałowicach oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Więclawicach.

19 marca 2016 r.: Pielgrzymka Droga św. Jakuba z Litmanowej przez Eliaszkówkę do Nowego Sącza. Organizatorzy: Forum Drogi św. Jakuba (Słowacja), Przyjaciele św. Jakuba i Drogi św. Jakuba, Miejsce pielgrzymkowe – góra Zvir – Litmanová, Confraternita Sancti Jacobi, Camino Jacobeo, Fraternita Jeruzalem, Stowarzyszenie „Przyjaciele Dróg św. Jakuba w Polsce”.

19 marca 2016 r.: kontynuacja Pielgrzymowania Beskidzką Droga św. Jakuba w intencji Świątowych Dni Młodzieży »Kraków 2016«. Grupa 10 pątników przeszła kolejny odcinek Camino de Santiago z kościoła św. Jakuba w Rzykach do Wadowic.

Kolejne etapy pielgrzymki zorganizowano: 16 kwietnia 2016 r. (Wadowice – Kalwaria Zebrzydowska), 21 maja (Kalwaria – Radziszów) oraz 18 czerwca (Radziszów – Kraków).

Organizatorzy: Bractwo św. Jakuba w Szczyrku i Diecezjalne Centrum Świątowych Dni Młodzieży Diecezji Bielsko-Żywieckiej.

20 marca 2016 r.: inauguracja „V Niedzielnego Pielgrzymowania Droga św. Jakuba” w ramach Pielgrzymki Gwiazdzistej »1050 km Droga św. Jakuba na 1050-lecie Chrztu Polski« w intencji Świątowych Dni Młodzieży »Kraków 2016«. W I etapie pielgrzymki z sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego na Świętym Krzyżu do Kotuszowa (38 km) uczestniczyło w sumie 75 pątników z Mazowsza (członkowie Konfraterni Świętego Apostoła Jakuba Starszego przy Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, Ziemi Świętokrzyskiej i Małopolski).

Kolejne etapy pielgrzymki zorganizowano: 10 kwietnia 2016 r. (Kotuszów – Szczaworyż), 17 kwietnia 2016 r. (Szczaworyż – Wiślica – Probołowice), 15 maja 2016 r. (Probołowice – Skalbmierz – Pałecznicza), 29 maja 2016 r. (Pałecznicza – Niegardów), 5 czerwca 2016 r. (Niegardów – Więclawice Stare) oraz 26 czerwca 2016 r. (Więclawice Stare – sanktuarium Miłosierdzia Bożego i sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie).

Patronat honorowy nad pielgrzymką i pasterskie błogosławieństwo udzielili pielgrzymom: ks. kardynał Stanisław Dziwisz – metropolita krakowski, ks. arcybiskup Wojciech Polak – Prymas Polski, ks. biskup Krzysztof Nitkiewicz – ordynariusz diecezji sandomierskiej, ks. biskup Jan Piotrowski – ordynariusz diecezji kieleckiej, ks. biskup Polowy gen. bryg. Józef Guzdek oraz ks. biskup Damian Muskus OFM – Koordynator Generalny Komitetu Organizacyjnego ŚDM „Kraków 2016”.

Organizatorzy: Bractwo św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych oraz Konfraternia Świętego Apostoła Jakuba przy Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie.

29 marca 2016 r.: Metropolita krakowski, ks. kardynał Stanisław Dziwisz podpisał aneks do „Dekretu o możliwości uzyskania łaski odpustu zupełnego z okazji Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia w Archidiecezji Krakowskiej” w którym do miejsc świętych wymienionych w tym dekrete, za nawiedzenie których można uzyskać odpust zupełny, dołączył Sanktuarium św. Jakuba Apostoła w Więclawicach Starych.

Bractwo św. Jakuba Apostoła przy Sanktuarium Grobu Bożego w Przeworsku.

2 kwietnia 2016 r.: Obrady I sesji Parlamentu Jakubowego we Wrocławiu, w której uczestniczyli przedstawiciele 28 stowarzyszeń, Bractw św. Jakuba, organizacji i instytucji związanych z propagowaniem idei pielgrzymowania Drogą św. Jakuba oraz rozwojem kultu św. Jakuba w Polsce.

Podczas spotkania przedstawiono najważniejsze zadania związane z funkcjonowaniem oznakowanych odcinków Drogi św. Jakuba w Polsce. Organizatorzy: Bractwo św. Jakuba Apostoła w Jakubowie, Pracownia Szlaku św. Jakuba na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Stowarzyszenie „Przyjaciele Dróg św. Jakuba w Polsce”.

8–10 kwietnia 2016 r.: spotkanie wolontariuszy pracujących w albergue przy Europejskim Centrum Pielgrzymowania i Duszpasterstwa im. Jana Pawła II na Monte do Gozo.

9 kwietnia 2015 r.: XII Pielgrzymka Piesza z Kolegiaty Głogowskiej do „Źródła św. Jakuba” w sanktuarium w Jakubowie, w której uczestniczyło ponad 200 pątników. Organizatorzy: Parafia i Bractwo św. Jakuba w Jakubowie.

16 kwietnia 2016 r.: inauguracja wędrówek „Do Źródła – Drogą św. Jakuba z Gniezna na Łużyce”. Projekt dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Chrzest 966 Promesa 2016. Kolejne etapy wędrówki zorganizowano: 16–17 kwietnia (Gniezno – Lednica – Poznań); 7–8 maja: Poznań – Żabno – Lubiń; 28–29 maja: Lubiń – Osieczna – Leszno; 11–12 czerwca: Leszno – Wschowa – Głogów oraz 23–24 lipca: Głogów – Jakubów – Polkowice – Chocianów. Organizator: Stowarzyszenie „Przyjaciele Dróg św. Jakuba w Polsce”⁶.

⁶ www.chrzest966.pl/zrodla-droga-sw-jakuba-gniezna-luzyce/ [pозyskano 26.VII.2016 r.].

17 kwietnia 2016 r.: inauguracja „V Niedzielnego Pielgrzymowania Podkarpacką Drogą św. Jakuba *Via Regia*”. Pielgrzymkę rozpoczęto w kościele pw. śś. Piotra i Pawła w Medyce, skąd grupa pielgrzymów wyruszyła do katedry pw. św. Jana Chrzciciela i Wniebowzięcia NMP w Przemyślu.

Kolejne etapy pielgrzymki zorganizowano: 8 maja 2016 r. (Przemyśl – Tuligłowy), 5 czerwca 2016 r. (sanktuarium Niepokalanej Matki Dobrej Nadziei w Tuligłowach – sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Jarosławiu), 3 lipca 2016 r. (sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Jarosławiu – sanktuarium Grobu Bożego w Przeworsku) oraz 24 lipca 2016 r. (sanktuarium Grobu Bożego w Przeworsku – kościół pw. św. Michała Archanioła w Łańcucie).

Patronat honorowy nad „V Niedzielnym Pielgrzymowaniem Podkarpacką Drogą św. Jakuba *Via Regia*” objęli: ks. arcybiskup Józef Michalik – ordynariusz archidiecezji przemyskiej, ks. biskup Jan Wątroba – ordynariusz diecezji rzeszowskiej oraz Marszałek Województwa Podkarpackiego Władysław Ortyl. Organizator: Bractwo św. Jakuba Apostoła przy Sanktuarium Grobu Bożego w Przeworsku.

23 kwietnia 2016 r.: IX Ogólnopolska Pielgrzymka Parafii Jakubowych i czcicieli św. Jakuba Starszego Apostoła na Jasną Górę. W pielgrzymce uczestniczyło kilkaset osób – czcicieli św. Jakuba z całej Polski. Uroczystej Mszy św. odprawionej przed cudownym obrazem Matki Bożej Częstochowskiej przewodniczył ks. Arcybiskup Stanisław Nowak, który w homilii powiedział m.in.: „Wszyscy, którzy możecie być nazwani pielgrzymami, pielgrzymami życia do Boga, do Jezusa, wszyscy do Niego idziemy, ale bardzo to pięknie wyrażają pielgrzymi do św. Jakuba w Composteli, w Hiszpanii. (...) Przybyliście do Maryi, jakby pielgrzymując duchowo, ciągle pielgrzymując do św. Jakuba w Composteli zatrzymujecie się u Maryi, Matki Bożej. (...) Niech ono trwa dziś, to pielgrzymowanie do św. Jakuba, Europa bardzo potrzebuje znaku św. Jakuba. Europa potrzebuje powrotu do źródeł chrześcijaństwa, bo się zagubiła (...) zagubiła się, bo człowiek uważa się za Boga, chce ustanawiać prawa, te, które zawsze były prawami Boga: prawo życia, prawo śmierci, człowiek teraz chce tym rządzić”⁷. Organizator: Bractwo św. Jakuba w Szczyrku.

24 kwietnia 2016 r.: uroczystości 5-lecia funkcjonowania Sanktuarium św. Jakuba w Szczyrku.

26 kwietnia 2016 r.: ks. arcybiskup Józef Kupny, metropolita wrocławski podpisał dekret ustanawiający Diecezjalne Sanktuarium Świętego

⁷ Źródło: www.jasnagora.com/wydarzenie-10093 [pozyskano 25 VI 2016 r.].

Jakuba w kościele parafialnym pw. św. Jakuba w Małujowicach. Sanktuarium w Małujowicach jest piątym sanktuarium św. Jakuba Starszego Apostoła w Polsce – obok Jakubowa, Lęborka, Szczyrku i Więclawic Starych.

15 maja 2016 r.: Pielgrzymka Drogą św. Jakuba *Via Regia* z sanktuarium w Piekarach Śląskich do Sączowa. Organizator: Górnośląski Klub Przyjaciół Camino.

22 maja 2016 r.: Koronacja cudownego obrazu Matki Bożej Oczekiwanego Macierzyństwa w parafii pw. św. Jakuba Apostoła w Sance (przy szlaku Małopolskiej Drogi św. Jakuba). W zastępstwie chorego ks. kardynała Stanisława Dziwisza koronacji wizerunku Maryi z Dzieciątkiem dokonał ks. arcybiskup Wacław Depo, metropolita częstochowski.

4–5 czerwca 2016 r.: III Sympozjum Naukowe pt. „Duchowa Droga Świętego Jakuba. Młodzi na drogach Europy do Miłosiernego Ojca” w parafii św. Jakuba w Kotuszowie oraz w hotelu „Tawerna Marine State” nad Jeziorem „Chańcza”. Organizatorzy: Wydział Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie w Stalowej Woli, Instytut Duchowości Katolickiej KUL, parafia św. Jakuba St. Ap. w Kotuszowie oraz Bractwo Świętego Jakuba przy parafii w Kotuszowie.

5 czerwca 2016 r.: piesza pielgrzymka dziękczynna za Kanonizację bł. Stanisława Papczyńskiego ze Świątyni Opatrzności Bożej do grobu św. Stanisława Papczyńskiego w Górze Kalwarii. Organizator: Konfraternia Świętego Apostoła Jakuba Starszego przy Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski.

11 czerwca 2016 r.: Wędrówka Drogą św. Jakuba *Via Regia* z kościoła pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku do Zimnej Wódki (21 km). Organizator: Górnośląski Klub Przyjaciół Camino.

15–19 czerwca 2016 r.: Pielgrzymka Rowerowa na Jasną Górę pn. „Bractwo Jakubowe u Pani Jasnogórskiej”. Organizator: Bractwo Pielgrzymkowe św. Jakuba Starszego w Kętrzynie.

18 czerwca 2016 r.: zakończenie pielgrzymowania Beskidzką Drogą św. Jakuba w intencji Światowych Dni Młodzieży »Kraków 2016«. Siedmioosobowa grupa pątników pielgrzymowała z Radziszowa do sanktuarium Miłosierdzia Bożego oraz sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie (31 km). Organizator: Bractwo św. Jakuba w Szczyrku.

25 czerwca 2016 r.: III Rowerowy Rajd Jakubowy z katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu do kościoła pw. św. Apostołów Filipa i Jakuba w Rogowie Opolskim (28 km).

26 czerwca 2016 r.: zakończenie „V Niedzielnego Pielgrzymowania Drogą św. Jakuba” w ramach Pielgrzymki Gwiazdzistej »1050 km Dro-

gą św. Jakuba na 1050-lecie Chrztu Polski« w intencji Światowych Dni Młodzieży »Kraków 2016«. Grupa 38 pątników z Mazowsza, Małopolski i Śląska pielgrzymowała z sanktuarium św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych do sanktuarium Miłosierdzia Bożego i sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie. Pielgrzymka zakończyła się modlitwą Litanii do św. Jakuba w sanktuarium św. Jana Pawła II w intencji papieża Franciszka i młodzieży uczestniczącej w Światowych Dniach Młodzieży w Krakowie.

Organizatorzy: Bractwo św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych oraz Konfraternia Świętego Apostoła Jakuba przy Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie.

26 czerwca 2016 r.: wędrowka pn. „Szukamy lata na Pomorskiej Drodze św. Jakuba” z Tolkmicka do Próchnika (około 22 km). Organizator: Elbląski Klub Przyjaciół Pomorskiej Drogi św. Jakuba.

2 lipca 2016 r.: na Monte de Gozo zmarł we śnie śp. Zbigniew Siczek z Wrocławia, który dotarł pod Santiago de Compostela po zakończeniu pielgrzymki Camino del Norte z Irun.

2–10 lipca 2016 r.: kontynuacja pielgrzymki (rozpoczętej w 2013 r.) do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela na terenie Republiki Czeskiej. Grupa 30 pątników z Małopolski przeszła ponad 200 km odcinek z Brna do miejscowości Chlum u Třeboně. Zamiarem pielgrzymów jest dotarcie do sanktuarium św. Jakuba w Santiago de Compostela w 2021 roku – tj. w kolejnym Świętym Roku Jakubowym.

16 lipca 2016 r.: spotkanie „Camino 10 lat później” z prezentacją dr Agnieszki Jaworskiej w Olsztynie. Organizator: Fundacja IDŹ DALEJ.

16–30 lipca 2016 r.: Międzynarodowa Pielgrzymka Droga św. Jakuba z Lewoczy do Krakowa na Światowe Dni Młodzieży »Kraków 2016« i spotkanie z Papieżem w Krakowie. Organizatorzy: Przyjaciele św. Jakuba i Drogi św. Jakuba, Forum Drogi św. Jakuba, Fraternalita Jeruzalem i Jakubská Cesta SK.

17 lipca 2016 r.: wędrowka Pomorską Droga św. Jakuba z Łęcza do Elbląga. Organizator: Elbląski Klub Przyjaciół Pomorskiej Drogi św. Jakuba.

20 lipca 2016 r.: „Pielgrzymka 2 x św. Jakub Biegiem” na trasie Łeba – Lębork – Łeba (82,6 km) w systemie sztafetowym. Poszczególne odcinki: I. Łeba (kościół św. Jakuba Apostoła) – Nowęcín (3 km – biegli wszyscy uczestnicy); II. Nowęcín – Sarbsk – Ulinia (11,65 km); III. Ulinia – Bargędzino – Roszczyce – Zdrzewno – Łebień (11,35 km); IV. Łebień – Garczegorze – Wilkowo – Kębłowo Nowowiejskie (12,04 km); V. Kębłowo Nowowiejskie – Sanktuarium św. Jakuba Ap. w Lęborku (3,26 km); VI. Sanktuarium św. Jakuba w Lęborku – Kębłowo Nowowiejskie (3,26 km); VII. Kębłowo

Nowowiejskie – Wilkowo – Garczegorze – Łebień (12,04 km); VIII. Łebień – Zdrzewno – Roszczyce – Bargędzino – Ulinia (11,35 km); IX. Ulinia – Sarbsk – Nowęcín (11,65 km); X. Nowęcín – kościół św. Jakuba Apostoła w Łebie (3 km – biegli wszyscy uczestnicy). Organizator: Parafia pw. św. Jakuba Apostoła w Łebie.

21–24 lipca 2016 r.: V Krzepickie Dni Jakubowe – doroczne święto gminy Krzepice.

23–24 lipca 2016 r.: przejście *Camino Polaco* na odcinku Ostróda – Samborów – Iława (42 km). Organizator: Fundacja IDŹ DALEJ.

W 2016 r. ze względu na bezpieczeństwo caminowiczów wędrujących *Camino Polaco* z Parwólki przez Ostródę do Iławy dokonano zmiany przebiegu szlaku i ominięcie części biegnącej drogą krajową nr 16. Obecnie szlak przebiega na trasie Parwólki – Stare Jabłonki – kolonia Idzbark – Lubajny – Ostróda – Glimy – Liwa – do szlaku żółtego przed Samborowem – Wiewiórka – Frednowy – Tynwałd – Jażdżówki – Szałkowo – Iława⁸. Trasa została oznakowana przez Zachodniomazurską Lokalną Organizację Turystyczną.

24 lipca 2016 r.: August Jakubik – 57-letni ultramaratończyk dobiegł do sanktuarium św. Jakuba w Santiago de Compostela, realizując jedno z największych życiowych marzeń tj. przebiegając trasę o długości 2934 km z Rudy Śląskiej do grobu św. Jakuba Starszego Apostoła.

25 lipca 2016 r.: „Odkryjmy Camino na nowo w dzień św. Jakuba” – pieszy rajd z ruin Zamku Króla Kazimierza Wielkiego w Złotorii do Zamku Dybów (12 km). Organizator: Fundacja „Zamek Dybów i Gród Nieszawa” z siedzibą w Toruniu.

26 lipca 2016 r.: w wigilię rozpoczęcia Światowych Dni Młodzieży »Kraków 2016« w sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie uroczystie otwarto kaplicę św. Jakuba. Kaplica powstała z inicjatywy ks. kan. Ryszarda Honkisz – kustosa sanktuarium św. Jakuba Ap. w Więclawicach Starych, dzięki finansowemu i modlitewnemu wsparciu czcicieli św. Jakuba, członków Bractw św. Jakuba Ap. oraz miłośników Camino de Santiago w Polsce i za granicą.

26-31 lipca 2016 r.: w Krakowie odbyły 31. Światowe Dni Młodzieży pod hasłem „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią”. W spotkaniu młodych chrześcijan z całego świata uczestniczył papież Franciszek. W tygodniu poprzedzającym Światowe Dni Młodzieży (20–25 lipca 2016 r.), we wszystkich diecezjach w Polsce odbyły się tzw. „Dni w Diecezji”. W ich trakcie tysiące pielgrzymów z całego świata

⁸ www.mazury-zachodnie.pl/pl/news/1331-szlak-wietego-jakuba.html [pозyskano 25 VII 2016 r.].

modliło się i uczestniczyło w rekolekcjach, koncertach, pielgrzymkach w wielu parafiach pw. św. Jakuba oraz na polskich odcinkach Drogi św. Jakuba. W ramach przygotowań do Światowych Dni Młodzieży »Kraków 2016« przygotowano szereg folderów i informatorów wybranych odcinków Drogi św. Jakuba w Polsce – m.in. w Małopolsce oraz na Mazowszu (Przewodnik w 8 językach „Mazowsze przeżyj i pocuj. Szlaki papieski i drogi Jakubowe na Mazowszu”).

27 lipca 2016 r.: projekcja filmu „Pielgrzym. Camino Marka Kamińskiego” (reż. Jan Czerlowski) w programie „Czas na Dokument” w TVP1.

31 lipca 2016 r.: długość oznakowanych odcinków Drogi św. Jakuba w Polsce wyniosła: 5996 km.

The routes of St. James' Way in Poland – an almanac of the August 2015 – July 2016

Summary

This almanac comprises all the significant events connected with the cult of St. James the Apostle in Poland and Polish sections of the *Camino de Santiago* that took place between August 2015 and late July 2016 and which were connected with the cult of St. James the Apostle in Poland, and with the Polish sections of the *Camino de Santiago*.

*Franciszek Mróz, dr
Instytut Geografii
Uniwersytet Pedagogiczny
Kraków
Archicofradia Universal del Apóstol Santiago
Bractwo św. Jakuba Starszego Apostoła
Więclawice Stare*